

Оила ва жамият

ВА

11
сон

Ўзбекистон Республикаси Мустакиллик кунни
— 1991 йил 1 сентябрдан чиқа бошлаган

ПАЙШАНБА КУНПАРИ ЧИҚАДИ

1996 йил март

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ БОЛАЛАР ЖАМГАРМАСИ ВА «СОГЛОМ АВЛОНД УЧУН» ХАЛҚАРО ХАЙРИЯ ЖАМГАРМАСИ ҲАФТАЛИГИ

Баҳоси эркин нарҳда

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони **БОЛАЛИ ОИЛАЛАРНИ ИЖТИМОЙ ҲИМОЯ КИЛИШНИ КУЧАЙТИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТҮГРИСИДА**

Оналик ва болаликни муҳофаза қилиш манфаатларини кўзлаб, болали оиласларга давлат томонидан ёрдамни кучайтириш, ёш авлодни камол топтириш ва тарбиялаш учун шароитлар яратиш мисадида:

1. 1996 йил 1 апрелдан бошлаб 16 ёшгача булган боласи бор оиласларга ҳар ойлии нафакалар миқдорлари оширилсин ва улар энг кам ойлик иш ҳақига нисбатан қўйидаги миқдорларда белгилансин:

бир нафар боласи бор оиласларга — 40 фоиз;
икки нафар боласи бор оиласларга — 80 фоиз;
уч нафар боласи бор оиласларга — 120 фоиз;
тўрт нафар ва ундан кўп боласи бор оиласларга — 150 фоиз.

2. 1996 йил 1 апрелдан бошлаб бола икки ёшга тўлгунга қадар уни парвариш килиш учун ҳар ойлик нафакалар миқдорлари кўпайтирилсин ва улар энг кам ойлик иш ҳақининг 150 фоизи миқдорида белгилансин.

3. Болалик оиласларга кўрсатиб ўтилган нафакалар миқдорларининг оширилиши билан боблик ҳаражатлар белгиланган тартибда республика давлат бюджети ҳамда корхоналар, ташкилотлар ва муассасалар маблағлари ҳисобдан қўплансин.

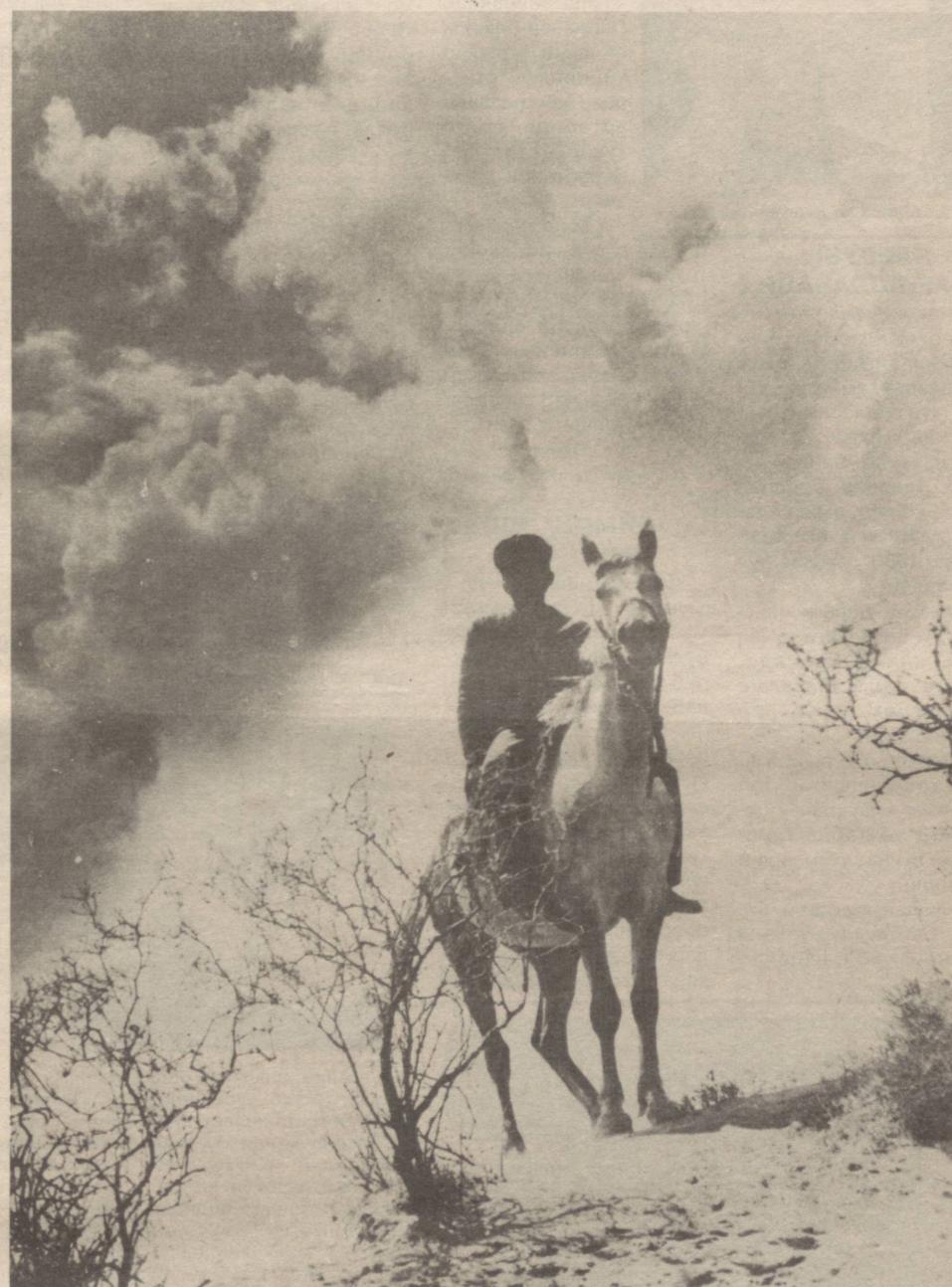
4. Узбекистон Республикаси Молия вазирлиги энг кам ойлик иш ҳақи ва меҳнат пенсиялари миқдорларини ошириш юзасидан ўн кун муддатда таклифлар киритсин.

5. Узбекистон Республикаси Президентининг 1995 йил 16 августрдаги ПФ-1213-сон Фармони 4-бандининг бола икки ёшга тўлгунга қадар парвариши килиш учун оналарга нафакалар миқдорига доир биринчи хат боши ҳамда Узбекистон Республикаси Президентининг 1995 йил 20 ноябрдаги ПФ-1288-сон Фармонининг 1-банди 1996 йил 1 апрелдан бошлаб уз кучини йўқотган деб хисоблансин.

6. Ушбу Фармоннинг бажарилишини назорат қилиш Узбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига юклансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1996 йил 4 март.

**Ушбу
ОРИЯТНИНГ КЧИ
(2-БЕТ)
ҚАДТАР ҶЧНЕ
(7-БЕТ)
ЯШАРИН МАЗХАБНИНГ
ТУГАТУЛУШИ (8-БЕТ)**

**ТАВВИРКОЛАР, КОРХОНА, ТАШКИЛОТ,
ТИРМАЛАР ВАКИЛЛАРИ,
ТУКАРОЛАР БИККАТИГА!**

«Оила ва жамият» газетаси мухлисларга бой оиласий ҳафталик газетадир. Шунинг учун реклама, эълон ҳамда бисидиривларинизни «Оила ва жамият»да чоп этсангиз, тезда ҳожатинииз амала ошиб, ишончили шерик тошишингиз мумкин.

Реклама ва эълонлар сиз уйлагандан ҳам арzon нархларда қабул қилилади.

Бизнинг маизил: Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кучаси 32-йи, «Оила ва жамият» газетаси.

Мөлчеси: 36-59-80.

**АКЦИЯ
ИКТИСОД
ТАЯНЧИ!**

тел 39-16-56
FAX 39-17-63

сондада:

Бутун борлик, Еру Осмон, бизу сиз билгаган фалақдан ташқари, телескопларда кўзга чалинадиган миллионлаб фалақлардан таркиб топган Коинтубусиз ва бепоён. Ундиаг энг кичик заррадан тортиб улкандан-улкан осмоний жисмларнинг барча-барчаси қандайдир аниқ қонунлар, низомлар асосида юзага келади, маълум бир муддат бор бўлади, умр кўради ва барҳам топади. Масалан, йил фаслларни олиб кўрайлик. Бахор киради, ундан кейин кетма-кет ёз, куз ва киш келади. Фаслларнинг алмашиниши бу қонун. Табиат бор экан, бу қонун амал қўлаверади.

Хўш, бис кўргану кўргмаган, билгану билмаган жамики нарса-ходисалар ўз-узидан пайдо булиб қолганини ви ўларнинг парвардигори, Яратувчиси борми? Ҳа, бор!, — дега жавоб қилишини нафқат диндорлар илоҳиётчи уламолар балки шу баробарида ҳозирги замон илму фанининг ҳақиқатдуст намоёнлариди. Бу якягона, шериги йўк, қадимий, жамиши тирик ҳар нарсага қодир, ҳамма нарсани биладиган, барча нарсани кўрадиган зот одатда Аллоҳи Таоло, Тангри Таоло, Ҳудойи Таоло, Ҳудованди Каим деба шарафланади.

Агар инсон астойдил истаса, қунт қиласа, табиатнинг айрим қонунларини кашф этиши ва улардан ўз мақсадлари йўлида фойдаланни мумкин. Илоҳий қонунларни кашф этишига унинг тиши ўтмайди. Шу боис раҳмидил ва меҳрибон Аллоҳи Таоло ўз бандаларига улар орасидан ўзи танлаб олган хос кишиларни пайғамбар қилиб юборган, улардан бъазилилари илоҳий саҳифаларни, бъазилилари илоҳий китобларни нозил қилган. Самоватдан шу тарика эндирилган динлар самовий динлар дейдилди. Одам алайхис саломдан тортиб Мұхаммад (а. с.) гача ўтган 124 минг нафар нарибо руслар ўз қавмларини Исломга, якяю ягона Аллоҳга иймон келтиришга, бўйнишига чакиришган ва аслида мусулмон булишган. Бинобарин, самовий дин бўлмиш ислом—мусулмончиликнинг тарихи аслида Одам (а. с.) даврларидан бошланади.

Эндирилган илоҳий саҳифалар ва китоблардан ёлғиз Куръони Каримгина аслидагидек, ҳеч қандай узгаришиши бизгача этиб келган, қолганини эса ви ўйқолиб кетган ва ви куп жойлари гаразли манфаатлар туфайли ўзгартирб ибортириган. Аллоҳи Таоло Ўзининг сўнгти илоҳий китоби — Куръони Мажидин нозил қилиб бўлди, сўнгти пайғамбари Мұхаммад (а. с.)ни юбориб бўлди, сўнгти комил дин — Исломни жорий этиб бўлди. «Албатта Аллоҳ наэдиди, — дейилади Куръони Каримда, — мақбул бўладиган дин фақат Ислом динидир» (Олчи Имрон сураси, 19-оят таржимаси). Парвардигори олам ўз бандаларини шундай огохлантириди: «Кимда-ким Исломдан узга дин истаса; бас, (унинг «дини» Аллоҳ ҳузурда) ҳарзиг қабул килинмайди ва у охириатда зиён кўргувчилардандир» (Олчи Имрон сураси, 85-оят таржимаси).

Илоҳий саҳифалар ва бошقا илоҳий китобларнинг аянчли тақдирини ҳисобга олиб бўлса керак, Ҳудойи Таоло Куръони Мажидин ўз ҳизбу ҳимоясига олган ва уни то Қиёматчага бирор нуктасини ҳам ўзгартирмай сақлашни вайда қилинган.

— Кизиқ-ку, юқорида айтилганларни ҳалол-ҳаромга нима алоқаси бор — деб ўйлаши мумкин базы ўчилувлар. Алоқаси шу қадар яқинки, уларни бирбиридан ажратиб олганда ҳеч бирини тўғри тушиуни бўлмайди.

Масалан, иймон деганда Аллоҳ Таолога ишонмоқ ҳамда унинг пайғамбари Мұхаммад (а. с.)га Тангри Таоло томонидан етказилган ҳабарларга ишонмоқ ва кунгил билан тасдиқламоқ англашибади. Ислом эса Ҳудойи Таолонинг амрига буйсунмоқ демакдир, яни Унинг буорган ишларини аддо қилмоқ ва тақилянган нарсаларидан тийилмоқ демакдир. Ўзингиз қўяслаб қарасанги, иймон билан ислом сўзлари маънодоси истилоҳатама эканини билиб оласиз. Калима тоййабин, яни «Ло илоҳа иллаллоху Мұхаммадун расууллох» («Аллоҳдан ўзга илоҳа йўк, Мұхаммад (а. с.) унинг пайғамбари») калимасини тил билан иқкор қилган ва кўнгил билан тасдиқлаган киши мусулмон саналади. Исломий иймоннинг асосий шарти ҳалол-ҳаромни фарқлаб, шубҳали нарсаларга гумон кўтарилгунча кўл урмаслик ва шунга ярашик иш тутмоқ, бирига дил-дилдан яраб амал қилмоқ, иккинчисидан эса бутун ву-

жуни билан жирканиб, тийилмоқдир. Ҳалол-ҳаромни фарқига бормайдиган кимса мумин ҳисобланмайди. Бу фарқлаш мумин-мусулмонни ғайридиндан, коифирдан ажратидиган бамисоли маҳқотидир.

Мумин-мусулмоннинг мөхиятини белгилайдиган би зидди нисбатдан ҳалол — ҳаром истилоҳларнинг мазмунни нималарни билдиради, деган савол ўз-ўзидан туғлади. Каломуллоҳа ҳабар берилишича Худованди Карим инсонни факат Ўзигагина ибодат қилиш учун яратган, уни қолган барча маҳкумлардан азизу мукаррам қилган ва бу дунёнинг халифаси этиб тайин этган. Бинобарин, бу ўткини дунёда инсоннинг Аллоҳи Таолога тоат-ибодат беузр тарж этимай, Уто қилган одамийли шаън-шарафини ҳамиси юксак тутиб ва тайинлаган халифалик вазифасини бунёдкорлик, ободончилик билан адо қилиб яшиши ҳалол, аксинчаси эса ҳаромдир.

Тоат-ибодат мазмуни кенг тушунча — истилоҳдир. Ҳар кунги беш вақт намоздан ташқари, ҳалол ризқ излаш ҳамда жамияти кишиларга қилинадиган жамики яхшилик, тоат-ибодат сағисига киради. Тоатнинг маъносини тушунтириб, қўйидагича марҳамат қилганилар Пайғамбаримиз: «Ибодат — ўн ҳисса, тўққизи ҳалол ризқ излашдир». Мусулмоннинг мусулмонга киройи ҳуҳуқлек билан, лекин албатта сидқидилдан, холосона, бегазас, ҳалол айтган илик: бабзан нордон—аҷиқ сизи, берган оқилона маслаҳати, қилган юмуши, моддий ва маънавий кумаги, дадласси, сийлови, муомаласи, кўрасатган иззатикроми, садоқати; меҳр-муррвати, бошқаларнинг ноўрин тажовузи, ҳакорати, тақири, таъна-дашномидан ҳимояси, узи

кин. Исломий алоқ нуқтаи назаридан бу лардан иккитаси иллат ва биттасигина фазилат саналади. Ислом асрлар оша фазилатини, яъни жамиятпарварлик, элларварликни ёклаб келади.

Исломий ҳалол нормаси турфа касбкор, ранг-баранг гурух, тоифа, табака, сиғнларга мансуб мусулмонларнинг ўзаро ҳамда турли жамоа ва жамият билан юриладиган алоқа-муносабатларда, мумомалада сўзисиз риоя қилиниши лозим бўлган илоҳий қоида-талаబлар ва исломий-алоқий қадриятларнинг бутун бир тизими сифатида жамол кўрсатади ва ҳамиша умумжамият манфаатларини мухофаза килади. Исломий ҳалоллик ҳамма эзгу фазилатлар, чунонки ростлик ва ростгўйлик, ҳақгўйлик ва ҳақиқатдустлик, тўғрилик ва тўрисуслук, самимият ва самимийлик, ихолос ва ихломандлик, вижидон вижидонлик, адолат ва одиллик, дийнат ва дийнатлилик ҳамда холислик сингарилар орқали намоён булади отдат.

Исломий қатагон (ҳаром) нормаси эса илоҳий қоида-талаబларнинг шахсиятпаратслик ёки гуруҳпаратслик манфаатларни тазиқида бузилишига ҳамда айниб кетишига йўл қўймасликни кўзлайди. Ҳаромзадалик, ҳаромпаратслик жамики манфур иллатларнинг, масалан, Аллоҳга ширк келтириши (унга шерик қилиш), бенамозлик, қотиллик, турфа ҳиёнаткорлик, порахурлик, юғличлик, ичкилликбозлик, гиёвандлик, зинкорлик, ёлғонлик, товламачилик, тухматчилик, чайқовчилик, чақимчилик, муноғлиллик сингари иллатларнинг онасидир ва ҳаромпарат, ҳаромзада кимса бу дунёда бўлмаса қабру киёматда қилимишига яраша жазога тортида.

ИСЛОМИЙ ҲАЛОЛ ВА ҲАРОМ

загллаган билимларни ўзгаларага бебадал ўргатиши сингари жуда кўп нарсалар яхшилигини ранг-баранг кўринишларидан диди. Шу боис минг йиллардан бери исломга эътиқод қилиб келаётган ҳалқимиз «ибодатнинг энг мақбули одамларга яшишилик қилинди», — дейди қатъян.

«Сендан угина, мендан бугина» қабилица қилинадиган «яхшилик», миннатли «яхшилик» чинакам яхшиликка кирмайди. Пайғамбар Ҳазратимизнинг ўз умматларини огохлантириб айтган гаплари то қиёматчага долзарб жаранглайвади: «Яхшилик — эскирмайди, гуноҳ — унтилмайди; жазоловчи Аллоҳ эса ўлмайди; хоҳлаг ишни кил, дийнатини қандай бўлса жазоин ҳам худди шундай бўллади».

Ҳар бир нарсанинг мебъери, ҳад-чегараси булади. Мабодо ва қайта-қайта бузилди, нарса ўз муйянилгини, ўзлигини ўқотади, гоҳида ўзининг зиддига ҳам айланни кетади. Ҳазрати Бедил раҳматулилоҳ алаиҳ алайх айттаниларидек:

Ҳар нарса мебъеридан ошмаса яхши, бошдан ошса, ўтдан баттарроқ сув ҳам.

Расууллоҳ Ҳазратлари бир Ҳадисларида марҳамат қилиб дейдиларки: «Ҳар бир подшонинг ўз чегараси бор. Аллоҳнинг Ердаги чегараси Унинг ҳаром қилган нарсаларидир». Алҳамдуллилоҳи Робил оламин Куръони Азими Шаънда ҳалолу ҳаромга оид 500 га яқин ҳумк нозил қилган. Ҳадиси Кудсий ва Ҳадиси Шарифларда айни хусусда қанчадан-қанча хитоби итоблар, панду насиҳатлар келтирилган.

Куръони Каримда ва Пайғамбаримиз Мұхаммад (а. с.) Суннатларидан байен қилинган ақидаларга амал қилиб яшаш исломиятни алоҳий нормалар (қоида, намуна, ибрат)нинг худди ўзгинасирид. Мавъумки, ҳар қандай айрим киши ўз фаолияти ва қундалик ҳулқ-авторида даставола ўз Фардий (инвидидул) — шахсий эҳтиёж ва манфаатлари таъозоси билан ҳаракат келади. Масаланинг нозиклиги шундаки, барчанинга фаолият ва ҳулқ-автори дохир бирдек куринса ҳам, унинг ботиний, ички мазмуни турличи бўлиши мумкин. Ботиний мазмуни жиҳатидан эҳтиёж манфаатлар ёш шахсиятпаратлик, ёки гуруҳпаратслик, ёхуд жамиятпарварлик, элларварлик характерига молик бўлиши мум-

Ҳар қандай алоҳий норма, шу жумладан исломнинг алоқ нормаси ҳам гоҳ ҳаёттый идеал-омол, гоҳида ҳулқ-автор рисоласи, гоҳ алоҳий баҳо — ҳукм ва шу асосда юзага чиқадиган музайн туйғи (севинч, мамнуният, афсус-надомат, қаҳр-газаб) ҳамда маъмуд хил алоҳий мумомала — муносабат (илик, кўрс-кўпол, расмийсовуқ) шаклида намоён булади.

Ҳалол-ҳаром нормаси ислом шариатида фарз, воқиб, суннат, мустаҳаб, мубоҳ, макруҳ, мустарак, мусфид сингари амалларга, ажратилиб, янада муфассаллаштирилган.

Исломий амаллар асос эътибори билан ҳаққу рост динни ҳамда инсоннинг ақлини, жонини, сиҳат-саломатигини, наслини, шаън-шарафини, қадр-қимматини, орномусини, ҳаёт-иффатини, обру-эътиборини мухофаза қиласи, одамийликни зид иллатларни қораляди, Ҳаромзадалик билан ташқарида ҳалол-ҳаромдир.

Исломий амаллар асос эътибори билан ҳаққу рост динни ҳамда инсоннинг ақлини, жонини, сиҳат-саломатигини, наслини, шаън-шарафини, қадр-қимматини, орномусини, ҳаёт-иффатини, обру-эътиборини мухофаза қиласи, одамийликни зид иллатларни қораляди, Ҳаромзадалик билан ташқарида ҳалол-ҳаромдир.

Исломий амаллар асос эътибори билан ҳаққу рост динни ҳамда инсоннинг ақлини, жонини, сиҳат-саломатигини, наслини, шаън-шарафини, қадр-қимматини, орномусини, ҳаёт-иффатини, обру-эътиборини мухофаза қиласи, одамийликни зид иллатларни қораляди, Ҳаромзадалик билан ташқарида ҳалол-ҳаромдир.

Исломий амаллар асос эътибори билан ҳаққу рост динни ҳамда инсоннинг ақлини, жонини, сиҳат-саломатигини, наслини, шаън-шарафини, қадр-қимматини, орномусини, ҳаёт-иффатини, обру-эътиборини мухофаза қиласи, одамийликни зид иллатларни қораляди, Ҳаромзадалик билан ташқарида ҳалол-ҳаромдир.

Исломий амаллар асос эътибори билан ҳаққу рост динни ҳамда инсоннинг ақлини, жонини, сиҳат-саломатигини, наслини, шаън-шарафини, қадр-қимматини, орномусини, ҳаёт-иффатини, обру-эътиборини мухофаза қиласи, одамийликни зид иллатларни қораляди, Ҳаромзадалик билан ташқарида ҳалол-ҳаромдир.

Исломий амаллар асос эътибори билан ҳаққу рост динни ҳамда инсоннинг ақлини, жонини, сиҳат-саломатигини, наслини, шаън-шарафини, қадр-қимматини, орномусини, ҳаёт-иффатини, обру-эътиборини мухофаза қиласи, одамийликни зид иллатларни қораляди, Ҳаромзадалик билан ташқарида ҳалол-ҳаромдир.

Исломий амаллар асос эътибори билан ҳаққу рост динни ҳамда инсоннинг ақлини, жонини, сиҳат-саломатигини, наслини, шаън-шарафини, қадр-қимматини, орномусини, ҳаёт-иффатини, обру-эътиборини мухофаза қиласи, одамийликни зид иллатларни қораляди, Ҳаромзадалик билан ташқарида ҳалол-ҳаромдир.

Исломий амаллар асос эътибори билан ҳаққу рост динни ҳамда инсоннинг ақлини, жонини, сиҳат-саломатигини, наслини, шаън-шарафини, қадр-қимматини, орномусини, ҳаёт-иффатини, обру-эътиборини мухофаза қиласи, одамийликни зид иллатларни қораляди, Ҳаромзадалик билан ташқарида ҳалол-ҳаромдир.

Исломий амаллар асос эътибори билан ҳаққу рост динни ҳамда инсоннинг ақлини, жонини, сиҳат-саломатигини, наслини, шаън-шарафини, қадр-қимматини, орномусини, ҳаёт-иффатини, обру-эътиборини мухофаза қиласи, одамийликни зид иллатларни қораляди, Ҳаромзадалик билан ташқарида ҳалол-ҳаромдир.

Исломий амаллар асос эътибори билан ҳаққу рост динни ҳамда инсоннинг ақлини, жонини, сиҳат-саломатигини, наслини, шаън-шарафини, қадр-қимматини, орномусини, ҳаёт-иффатини, обру-эътиборини мухофаза қиласи, одамийликни зид иллатларни қораляди, Ҳаромзадалик билан ташқарида ҳалол-ҳаромдир.

Исломий амаллар асос эътибори билан ҳаққу рост динни ҳамда инсоннинг ақлини, жонини, сиҳат-саломатигини, наслини, шаън-шарафини, қадр-қимматини, орномусини, ҳаёт-иффатини, обру-эътиборини мухофаза қиласи, одамийликни зид иллатларни қораляди, Ҳаромзадалик билан ташқарида ҳалол-ҳаромдир.

Часи, турли ҳийла-найранг, ўғрилик, зўрлик билан тортиб олиш, мисқоллаб ортигирсан обру-эътиборини ахричининг санаади, Ислом асрлар оша фазилатини, яъни жамиятпарварлик, элларварликни ёклаб келади.

Ҳаром-ҳаромнинг касофати шу қадар курдатлики, ҳатто 99 фоизи ҳалол нарса атаги бир фоиз ҳаром аралашса ҳам, унинг ҳаммасини ҳаром қилади ва уни истиғода қилган одам гуноҳкор бўлади. Билиб турб қаблоб, нопок ким-садан ҳалол пулга сотиб олинган ҳамма нарса — озиқ-овқат масалаларига буладими, курилиш ашабири бўладими, газлама-мато бўладими барбири ҳаром ва улардан пиширилган таом ҳам, курилган иморат ҳам, тикитирган кийим-кечак ҳам ҳаром бўлади. Мумин-мусулмонлик мөхияти ва тақдирини белгилайдиган ҳалол-ҳаромни фарқлаш ҳал қиливун омил эканини Сарвари олам үзларининг Ҳазрат алии Муртазога қилган васиатларида аниқ-равшан беён этганлар:

«— Ё Али, кимки ҳаром (луқма) егай, қалби ўйгай ва дини йўқолгай ва тезда у заифлашгай ва тоату ибодати мустажоб бўлади.

— Ё Али, ҳар ким ҳалол (луқма) еса, унинг дини, кучайди, дили танг бўлади майди ва кўзлари Ҳудойи Таолодан кўркиб ёшлинади ва унинг дуоси мустажоб бўлади.

— Ё Али, бу банданинг наисибаси жаннатдан ва дини мустажоб бўлади, дили танг бўлади Ҳаром-ҳаромнинг ҳамкори Ҳудойи Таоло, Ҳадованди Каим деба шарафланади.

Ҳулласи калом, исломий алоҳок нуқтани назаридан меҳнатта лаъётларни ҳар бир мўмин-мусулмон ўз билан кучини, ўз ақлу заковотини ишга солиб, жамият ва ҳалқининг бирор кори ҳайрига аскотидиган касб-хунар ёки биронга мутахассислик маблаб, мал-дунё ҳисобидан едириб-ишириши, кийинтириши, уй-жой солиши лозим. Ҳалол меҳнат заҳматшакатини тотмай, турфа гирром, эргри, нопок усулу йўллар билан, чунончи порахурлик, юғличлик, ўғрилик, биронинг, ҳалқнинг ҳақиқати хиёнат қилиб, чайқовчилик, фирибаглик кабилар билан тўплланган пул-аҷаҳ, мол-дунё, обру-эътибор ҳаромдир. Бу тоифа кимсалар ўз жиркан қилишишаридан ҳақ Субҳану Таолога тавбабо тазаррүр килмай, ўз билганинг касб-хунарни ўз билан кучини, курилган ҳамкори Ҳудойи Таоло ва ростгўйлик, ҳақиқати, ҳақиқовчилик, юғличлик, Ҳаром-ҳаромнинг ҳамкори Ҳудойи Таоло ва Ҳадованди Каим деба шарафланади.

Ҳалқаро ислом тадқиқот марказининг бўлим мудири

Абдувоҳид Тўраев сурати

АГАР УЙИНГИЗДА СИЧҚОН ЁКИ СУВАРАК БҮЛСА.

Қатиқ солинадиган шиша идишга бир нечта сухарик солиб, уни 45 дара жағдайда қияликда жойлаштирилгән ва устини латта билан ёпиб, оғзини очық қолдириңг. Вақтлар ўтиши билан идишнинг оғзини ёпиб кейин күринг. Сичқон идишга тушганмикан йўқми?...

Суваракни йўқ қилиш учун бир литрлик бонка ичини ёки маргарин билан мойлаб чиқинг. Кортон қийқимидан «П» ҳарфи шаклини ясаб, унинг учини бонка оғзига боғлаб иккичи учини бонка оғзи ўртасидан пастга туширилгән. Хўрак ўрнида бонка ичида нимхома қовурилган тухум қўйинг. Бонкага емак излаб кирган сувараклар қайтиб чиқолмайди. Бир ҳафтадан

кейин бонкага тушган суваракларни полиэтилен халтасиага солиб ёкиб юборинг.

Майда суваракчалар катталаридан қўрқиб бонкага тушилмайди. Шунинг учун қоғоздан унча катта бўлмаган пакет ясаб, сувараклар кўп учрайдиган жойга қўйинг. Пакетга сиз хоҳлаган хўракни қўйишининг мумкин. Қоронгу тушганда ярим соатлардан кейин пакетни ҳам полиэтилен халтасиага солиб ёкиб юборинг. Бу усусларни кўлласангиз икки ҳафтадан кейин уйингизда бирорта ҳам суварак қолмайди.

Оlamda gap kўp

ТАКДИРДАН ҚОЧИБ БУЛАРМИ?

Ҳозиргина банкни умарби, мумайгина пулни чунтагига жойлаб чиқкан ўрги машинасига ўтирағтан пайтада момоқалдироқ бўлиб, чақмоқ чақди... Бир қанча ийрик уйриклир учун полициядан қочиб юрган Жак Трозан исмли ўрги тақдирдан қочиб кутуполмади. Мана шу момоқалдироқ пайти яшин уриб ўлди.

Малика Диана —

Малика ҳар ҳафтада ҳовузда чўмилади, баданини укалатади ва спорт майдончасида турли хил машқлар бажаради. Ҳеч қанаңанги вино ичмайди. Фақат ёнгил таомларни иsteъmol қиласи. Чирошли қоматини сақлаб қолиши мақсадида севимли таоми, ловиядан пиширилган томатли қайладан возкечди.

Линда Евангелиста —

Бу топ-модел ҳафтада бир маротаба кўнгли истаган таомни иsteъmol қиласи. Қолган кунлари эса у қатиқ, кофе, мешаварбати ейди. Нонуштапар ўртасида озигина тамадди қилиб олиши бу хоним учун бегона. Агар бирор килога оғирлашганин сезиб қолса уч кун очлик эълон қиласи.

Жейн Фонда —

Бу машҳур актриса болалигига мечкалик хасталигига дучор бўлган экан. У бутун умри давомида бу хасталика қарши курашади. Шунинг учун Жейн аэробика билан доимий равишда шугулланади. Ҳозирги вақтда у умуман спиртли ичимликларни ичмайди. Ўз таомномаси устидан каттиқ назорат ўрнаган. Худо берган куни актриса икки соат мобайнида велосипед ҳайдайди ва жисмоний машқлар бажаради.

Синди Кроуфорд —

Соғлиқка зарарли нарсалардан таомлар тайёрланши маън этган. У деярли спиртли ичимликларни ичмайди. Умуман чекмайди. Синди бир кунда 3—4 маротаба балик, сабзабот ва мевалардан тайёрланган таомларни иsteъmol қиласи. Ҳеч қачон эрталабки нонуштапар рад этмайди. Қоюрилган ва ёғли таомлар унинг таомномасидан ўчирилган.

ДУШ — БАРДАМЛИК МАНБАИ

Қон томирлари, асаб, шунингдек мускуллар фаолиятини мустаҳкамлашда сув муҳим аҳамият касб этади. У ишкуни давомида сизга хушкайфият багишлади ва ҷарчингизни тез тарқатади.

Эрталаб ишга кетиш олдидан 45 даражали иссиқ душни 3 дақиқа қабул қилиш тавсия этилади.

Бу душни 5 дақиқа давомида қабул қилиш инсон тасасининг барча аъзоларида кувватни қайта тиклайди.

Агар сиз кун бўйи бир жойда ўтириб ишласангиз, унда ишдан кейин 45 даражали иссиқ душни 10 дақиқа

давомида қабул қилиш тавсия этилади.

Бутун тана аъзоларингизни чиниқтирмоқчи бўлсангиз иссиқ ва совуқ душ қабул қилиш лозим. Навбат билан биринчи 45 даражагача бўлган иссиқ душни 30-40 лаҳза давомида қабул қилинг. Бу муолажани 5-6 маротаба қайтарсангиз ҷарчингиз тез тарқайди, бошингиз оғриётган бўлса тұхтайди.

Агар ҳаддан ташқари толикан бўлсангиз намакобли ванна қабул қилинг. Сувнинг иссиқлиги 35-37 даражадан ошмаслиги ва бу муолажа 12-15 дақиқа давом этиши лозим.

Бу оддий муолажаларни бир кунда 2-3 марта бажарсангиз хушчақ, бардам бўласиз ва кунингиз унумли ўтади.

Эркин тайёрлади

Доривор ўсимликлар

ҚОВОҚ

Қовоқ таркибида 11 фоиз қанд, қалий, магний, фосфор, темир ва бошқа моддалар бор.

Шарқ ҳалқлар табобатчилигига қовоқни кўргиб пишириб, кўл ва оёқларнинг оғриған жойларига босиши тавсия этилади.

Ибн Сино кўрда пиширилган қовоқни қанд билан араплаштириб, ични юматиши учун иsteъmol өнурни буюрган. Булардан ташқари, қовоқ ширастандан томоқ оғриғи ва асаб касалликларини давомада ҳам фойдаланилди.

Қовоқ таркибида ўткип пектин моддалари борлиги учун у организмдаги холестериннинг чиқириш кетишига кўмаклашади. Шунинг учун сарик касаллицида сийдик хайдорчи омил сифатида фойдаланилди. Гижжаларни тушариши учун қовоқ ургуники ейши тавсия этилади. Бунинг учун ургуни пўстлоқларидан ажратиб (бунда магиз атрофидаги кўмикит парда сакланган бўлиши керак), ҳавончада янчилади. Янчиш жараёнда 10-15 томчи сув кўшиш юборилади. Бироз шира бериши учун 1 қошиқ асал ёки мурабба кўшиши ҳам мумкин. Араплашма тайёр бўлгич, нахорга бир чой қошиқ ейилади. У соатдан сунг беморга сурғи дори берилади.

ЯЛПИЗ

Ялпизнинг ер устки қисмидан тайёрланган таом—қайнатмаларни иsteъmol қилиш ҳар бир организм учун жуда фойдалидир. Чунки у организмнинг зарарли хиллардан тозалайди, оғиз қараши, миқл ялпилганишини даволайди.

Ялпизли қайнатма тайёрлashing учун 5-20 гр. ялпиз 200 гр. сувда 15 минут давомида қайнатилади. Сунгра доқада сузилиб, шарбатидан кунига 2 маҳал овқатдан 2 соат олдин ичилади.

Ялпизли суртма шиш ва оргиқдан ҳоли қилувчи восита сифатида ишлатилиши

Табриклиймиз!

хатлик, ойлангизга тинчилик, ишларнингизга ривож тилаб, 114-мактаб ўкувчилари номидаси

АЛИШЕР ва ШАҲНОЗА

Сингилжоним
Нигора
БОБОДУСТОВА!

Сени түғилган кунинг билан табриклийман. Фасллар келинчаги баҳорининг гўззалиги доимо ҳамроҳ ғулсун деб асанг Файзулло

Хурматли
МАСТУРА ола
УБАЙДУЛЛАЕВА!

Сизни кутубуг 50 ёшингиз билан табриклиймиз. Тан си-

Оламда гап кўп

ЭСКИРИБ БОРАЁТГАН СҮЗ

Яқин йиллар ичидаги Норвегияда «уй бекаси» деган атама муюмаладан чиқиб кетиб, эскириб қолган сўзлар тоифасига тушиб қолса ажабмас. Ваҳоланки, бугунги кунда мамлакатда турмушга чиқкан аёлларнинг деярли 97 фоизи турли жойларда ишлайдилар.

Уша куни уйга кеч қайтдим. Авжи мавсум бўлганлиги учун пилла топшириш ҳаяллаб кетди. Аёл бўлсанг ҳам, ипакчилик бригадири деган номинг бор, эрта демай, кеч демай ишлайсан. Учакишгандай дадалар ҳам запчаст ахтариб кетган эдилар. Узим навбатда турибману ҳаёлим уйда, болаларидан.

Давлатжон укаларини сарбагишлаб ўтирибдимикан? Кенжатойимни боғчадан олишдимикан? Қоринлари оч колмадимикан?

Тор кўчамизига каттароқ машина сизмайди, шу учун юк машинасидан тушиб қолдим. Бирор орқадан кўғандек югурдим, қоронгилидан қўрқаман. Юргуяпману, болаларимни ўйлайман. Қўршишмайтимикан? Нозим акаси ўртоқларини тўплаб олиб, уларни ичкарига қамаб қўймадимишкан?

...Негадир ҳовли чироқларини учирб қўйишибди. Ошхона пештоқидаги тунги чирок ҳам ўчирилган, эшиги ташқаридан кулф. Шамол ваҳимаси, тун қўркувидаги калинти аранг айлантираман. Эрта баҳорда ошхонага чиқиб оламиз, ипак куртига жой бўшатиш керак. Ҳаво совибироқ кетгандаги балонли газни ёқиб қўямыз. Нимага устларидан қўлфлаб қўйдийкин? Тўталон қилишдимикан?

Эшник очишим билан димогимга ачкимит хид «туп» этиб урилди. Қанай қилиб чироғни ёқдим, билмайман. Еқдиму оёқ-қўлидан жон чиқиб гайри-табии товушда чинқириб юбордим:

— Болажонларим!!!

Учнови уч томонда ётарди. Давлатжон жуванни маҳкам чанглалаганча гужанак бўлиб қолибди, деразага интилган, жува билан ойнани синдиримоқчи бўлган, бўйи етмаган. Қобилжон шундоқини остоңдан, қўлида мис кружка, эшикни тақиллараттан, очинглар деган. Қизим, қизалогим... бошини тўшакка буркаб олибди...

Йиглолмас, фожеан кўрардиму, идорек қўйломасдим. Йўқ, йўқ, йўқ, йўқ! Чидолмайман, чидолмайман...

Худохон, болаларимнинг фареди-ни ўшиштадиган одам бўлмадими, а? Токчага интилиб, эшикка кружкани уриб, бошларини тўшакка беркитиб, ажалдан қочишмоқчи бўлдими улар? Мен ўласам, мен шунчай қўйналиб ўлсам бўлмасмиди...

«Нозим, уша қулфлаган, уша, ўша...» Ҳовли тўридаги ўй томон югурдим. Ичкарига қандай кирдим, мастиласташаралар ичидаги қайтнин укамнинг бошига оғир нарса билан қандай урдим, билмайман. Мен-мен эмасдим. Қўзлари олайиб ўйқилаётган Нозимини сумаюмчи бўлаётган участковойнинг ўғлига калхат каби чанг соглан, қўзларига пичоқ, санчимоқчи бўлган ҳам мен эмас. Ана дастурхондаги шишеларни Нозимининг улфатлигига отаётган, жуда хунук товушда:

— Болаларимни ўлдириб қўйдинг, болаларимни ўлдиридинг, — дея чин-қирайтган мен эмас. Ялангёбк қўчага чиқиб она бўри янглиг увлайтган, бошларини деворга урайтган, одамларни ўзига яқинлаштираётган мен эмас. Руҳим учиб чиқиб кетган-у, вужудниг айрилик азобида қовурилишини кузати тургандай.

Наҳот, лоқайдлик мендан шунчалар беадад қурбонлик талаб қилди?

Энди уларсиз тириклик менга не керак?..

Ёшлигимдан бувим раҳматлининг бошинга неки иш тушса, бирордан мас узингдан кўр, деган маталини кулогимга қўйиб олганман. Руҳим ха-

лиям учиб юрибди. Ҳаётнинг қизиги қолмаган танага киргиси йўк.

— Бошинга неки иш тушса, бирордан мас, узингдан кўр, осмондан шивирлайди руҳим.

— Беамр тикан кирмас, — шивирлайди руҳим.

...Бу хонадонга келин бўлиб тушганида Нозимон учинчи синфга боради. Узим этим ўғсанман, шу учунми қайин укамни ўз укамдай яхши курадим. Қайнинингилларимиз чиқиб кетган, биз келин-куёв Нозимон учун отана ўрнида эдик. Қалбим ота-она, жи-

тунауб қоладиган бўлди.

Бир куни уртуклари билан уч-туртга қизни етаклаб келишибди. Қишлоқчилик, маҳалла-кўй нима дейди, деган андишада эдим. Улар билан очи чироқда саломлашга, Нозимонни бир чекка-га чакирдил.

— Укажон, шу ишиз яхшими?

— Нима иш қилиб қўя колибман, кен-найи, — кесатди у.

— Қизлар... Уч-турт кунда уйлайдиган бўлсак, — унинг масҳараомуз туришини кўриб гапимнинг ярмини ютиб юбордим.

— Келин ташвишини қимай қўяверинг, опамлар қачон эди топиб қўйишгани. Илтимос, болалариз ҳадеб оёқ остида уралашавермасин, ҳали жевачка, ҳали пепси-кола, надоели!

Ўйин-кулгу, қий қириқ тонготар давом этди. Эртаси дам олиш куни бўл-

КАЙТАР ДУНЁ

(Воқеий ҳикоя)

гар меҳрига зорлиги учун ҳам Нозимонни

гани учун кир ювдим, тушликка ул-бул арчаётганимда, кўзла-ри миаш зўридан қизарип кетган Но-зимон кўринди.

— Кенная, ўйди уборка қилиб қўйи-нг, қизлар ўзи йигиштиришар десам, гишт буб қопти, ташлаб келайлик ма-конларига.

Улар кетишгач, супургини ҳўллаб Но-зимоннинг хонасига кирдим, бошни айлантирувчи ўткір хид димомигма урилди. Дастроҳонга караб бўлмас, ҳамма нарса айқаш-үйқаш, видеомагнитафон тагида турли туман шишалар думалаб ётари... «Айнидинг-да, бола, сени пул бузди», деганча йигиштиришга тутингди. Тавба, ювощ-мўйин қиши-лоқ боласи уч йилда шунчалар айниса-я! Магнитофон устида думалоққина, қўзлари кулиб турган 15-16 ёшлар ча-маси қизнинг сурати. Опалари топган келин бола шумикан?

Бу қиз бизнисига серқатнов буб қолди. Тўғри, унга шерик қизлар ҳам бўларди-ю, гарчи мен билан саломдан нарига ўтмаган эсада кулиб турган кўзларини ёқтириб қолган эдим.

Бир куни телевизорда милиция харномасини кўриб ўтирадик. Диктор: «Булар қидириляпти. Дилноза Шарипова, 16 ўшида, 13

майда уйдан чиқиб кетганича қайтиб келгани ўйк.

Бу қизни кўрганлар бўлса...» Бу уша айнан ўша сурат, факат катталаشتаририлган.

Вуждимга ток ургандай бўлди, кўзларимни ола-кула қилинчама дадамизга қараб:

— Вой Нозимоннинг қизи-ку! — деб юборибман.

Жигари эканда, шартта телевизорни учирив кўйди.

— Бор, чиқ, маҳалла га жар сол! Мелисагача кетганича қайтиб келгани ўйк. Бу қизни кўрганлар бўлса...» Бу уша айнан ўша сурат, факат катталаشتаририлган.

Вуждимга ток ургандай бўлди, кўзларимни ола-кула қилинчама дадамизга қараб:

— Дамим ичимга тушиб қетди. Дилноза-

нинг суратини кейин ҳам уч-туртга қайта кўрсатиши. «Топил-мабди-да», деб қўяр-дим-у, бирорга оғиз очиш қаёда!

Узимни эмас, болаларимни ўйлардим. Афтантаридан тегирмонга тушса бутун чиқа-

диган, ўлдузни бенарвон урадиган улфатлари...

Катта опамизнинг ҳам бу ишдан яхшигина хабари бор шекилли, бир куни келиб, синглимсиз-у, туғишиганимсиз, онаси ахтариб уйимизга келибди, бу ерга келса, дамингизни чиқарманг, деб кетди.

Кечга томон Дилнозанинг онаси кириб келди. Олтмишларни қорала-ган қўли юқалиги энгил-бошидан сезилган мумингина аёл. Ерга қараб гапиради:

— Ўлса, ўлди деб қўмарканисиз, қизим, йўқолса қўйин экан. Битта тир-ноқса зор ўтиб, қирқ бешимда топганим эди. Ой тусга ҳам шунга дебман, кун тусга ҳам... 7-синфдан кейин мактабга бормай қўйди, хоҳламаса мажбур қилмайлик дебмиз. Маҳалла-даги ёш-яланда билан атга-батга бориди, олди-сотди қилиб юрувди... Дустдан буддими, душманданми, билмадим...

Аёл ерга қараганча унсиз йиглади. Юрагим дук-дук урар, назаримда унинг дукиллаши гусса адойи тамом қилган шу кекса аёла ҳам ўшилаётгандай. Тилим дил галаёнларига терс үтириди-ю, деди:

— Топилиб қолар, ая, ноумид шайтон.

— Майли, аяси ўргилсан, ман турар. Илоҳим, тани-сихатлик, тинчлик хотиржамли берсин. Бир бурда нон ҳам хотиржам бўлсангиз ўтаркан, чол ахтара-ахтара қасали-кулла бўлиб қодди, энди бу ётига худо пошшо...

Орадан кўп ўтмай телевизорда Катта Фарғона каналидан 16-17 ёшлар чамасидаги қизнинг жасади топилганинги, тиббия экспертиза унинг хоми-ладорлигини аниқлагани тўғрисида хабар бериш қолиши. Юрагим «шувв» этиди. Кунглим «Дилноза, Дилно-за» деб турарди. Қимга айтаман? Маҳалла-кўй нима дейди? Нима деб айтаман? Рўзгоримни ўзим бузамани? Наҳот Нозимоннинг қулидан шу иш келса?..

Ҳа, худбинлик енгди, лоқайдлик енгди, жувонмарт бўлган қизгини тақ-дирини бефарқликнинг сариқ ҳазонлари илиа кўмиб ташладим. Дилнозани ҳам, унинг кекса ота-онасини ҳам унтишга ҳаракат қиласмиди.

Мана энди фарзандидан айрилиш нима экланигини ўз бошимда синаబ кўргач, ювошига аёлнинг беун кўзларини теранроқ англайман. Кўзларимнинг ёши тугади, тилкалланган юрагимдан қонлар сирқираиди...

Махфуз УСМОНОВА

Оламда гап кўп

ШАФФОФ МУЗЛАТГИЧ

Шу йил охирига бориб Япония жаҳон бозорига шишаси мон шаффоф, лекин мустаҳкам ва энг асосийи арzon материалдан ясалган музлаттичларни чиқара бошлади. Унинг афзаликларидан биро шундаки, ичида қандай масаллик ва маҳсулотлар борлигини аниқлаш учун ҳадеб эшигини очиб куравериш шарт эмас. Бу эса ичига хонадаги иссиқ ҳавонинг киришини камайтириб, музлаттичнинг узоқ вақт хизмат қилишини таъминлайди.

Кухна Салерно шахри Компаниянинг Пестанский кўрғазида жойлашган. Эрамиздан аввали II асрдан бошлаб римликлар мустамлакаси бўлган бу гуша буюк Рим империясининг дастлабки пайтиданоқ ўзининг баҳаволиги билан ажralиб турган. Хатто Августининг врачи Антоний Муза ўша шифобахш жойда даридан холос бўлиши мумкинлигини унга маслаҳат берган экан. Қизиги шундаки, Европадаги илк тибиёт даргоҳи дастлаб ана шу Салернода пайдо бўлади.

IX асрда Салерно шахри Лангобардо герцоглигининг пойтати бўлган бўлса, 1077 йилда шаҳар Нормандияликлар томонидан забт этилиб, герцог Роберт Гюискар бу ерга ўзининг қарорроҳини куради. Худди ана шу асрдан бошлаб, Салернода врачар корпорацияси фаолият курсашиб, касалларни даволай бошлади-

лар. Бир сўз билан айтганда, бу масканда нафқат даволаш муолажалари, балки тибиёт соҳасида билим бериш ҳам шаклланди.

Мактабнинг илк фаолият босқичида ўзида мукаммал амалий билимларни музассамлаштирган, тибий қўмматга эга китоб — «Антидотарий» вужудга келиб, илм толибларига асосий кўлланма сифатида ишлатилган. Гарчи XI-XII асрларда «Антидотарий» ўзида бор-йуги 60 та рецепти музассамлаштирган бўлса-да, кейинчалик бу асар кенгайтирилиб, анча бойитилди. Олим Горионон-тунинг турли хил касликларни дигар ности-каси ҳа-қида маълумот берадиган «Пассионарія» деб номланувчи асари эса мактабнинг иккичи қўмматли кўлланмаси хисобланган.

Салерно мактаби тарихида XI асрнинг кўзга кўринган врачи Константин Афринскийнинг (1020-1087) ҳам хисаси каттадир. Афринский араб ти-лида ёзилган тибий китобларни лотинчага ўгирish билан мактабни медицина ҳақидаги қўмматли маълумотлар билан бойитди.

XII асрда Мавр ва Урсо каби ушбу даргоҳ врачларининг яратган тибий асарлари ҳам мактаб тараққиётiga шубҳасиз таъсир этди. Салерно мактабининг энг сара асарларидан яна бири — Бреславлский кодексидир. Бу кодекс XII асрда ёзилган.

Салерно мактабида машгулотлар 5 йил давом этган. Унда кейин илм толиблари бир йил мобайнинда амал

САЛЕРНО
МАКТАБИ

лиётдан сабоқ ўташган. Шуниси эътиборга молики, уч йиллик тайёрлов курсини ўташгандан кейингина бўла-жак врачар Салерно мактабига қабул қўлинган. Мактаб аста-секин Европанинг тибий марказига айланга борган.

Қизиги шундаки, Салернода аёл врачар ҳам толибларга сабоқ берганлар. XI-XII асрларда яшаб ўтган Абелла, Тратулә каби врач олималар хотин-қўзларда учрайдиган айрим хасатиклар тўгрисидаги асарлари билан талабаларга ўлланмана берган бўлишса, XIV асрда фаолият курсатган Константа Ка-ленда, XV асрда яшаб жарроҳлик илми билан шугулланган Меркуриадис, Ребека, Гуарлар ҳам тибиёт оламида янгиликлар яратишга интилишган.

Идеалистик характерга эга бўлмаган бу янгича мактаб XIX асрнинг ўрталаригача фаолият курсатган

С. АЛИЖОНОВ

Астагфирулло!

ЯШИРИН МАЗХАБНИНГ
ТУГАТИЛИШИ

Қадимда Хиндистонда «таглар» деб номланувчи маҳфий бир мазхаб бўлган. Унинг вакиллари ўлим илоҳаси Кали номи билан одамларни мақсадсизларча ва бешафқат тарзда курбон қилишган. Хинд мифологиясида Кали қора илоҳа, қора она деб номланади. Афсоналарга кўра, Кали ўз қиличи билан инсонни тенг ярмидан чопиб ташлаб, ичида кириб олган шайтонни таъкиб қиласди. Хатто ўзиға иккита ёрдамиҳам яхам яратади. Сунгра бу ишда кўмак берган ёрдамчиларига муқаддас рўмол тортиш этади ва ҳар бир даврда одамларни курбон қилишларини буюради.

Таглар элу юрт орасида танилган жуссали, савлати кишилар бўлиб, уларнинг ичига асосан хунармандлар кўп бўлган. Ҳар йили бир марта бу мазхаб вакиллари ўзининг «муборак курбонлиги» ни амалга оширишган. Агар мазхаб номи санскрит тилидан таржими қилинадиган бўлса «ঁঁলঁন্চি» деган маъно келиб чиқади.

«Овга» чиқишиларидан олдин таглар Кали шарафига битта кўй курбонлик қилишган. Улар ўзлари билан доим пичок, аркон ва бошқа керакли куроллар олиб юришган.

Калининг жинсига мансуб бўлгани учун аёллар, қолаверса, якка сабҳатчилар, художўйлар, шоир, мусиқачиларга шафқат қилишган. Шунингдек, колониал ҳукumatнинг зуғумидан ҳайқишиб, уларнинг одамларига тегинишмаган. Шуниси қизиқи, таглар ўз курбонларининг авлодларини тарбиялашган. Хатто уларнинг болаларини узлашига ўғил қилиб олишган. Мазхабга киритиб, тагларнинг сир-асрорларини ҳам ўргатишган.

Британ мазъумларининг таъкидлашларича, миллионлаб бегуноҳ одамлар таглар кўлида курбон бўлишган.

1826 йилда Марказий Хиндистоннинг Жабблалпур округи бошқарувчиси полковник Уильям Слиман таглар фаолиятини узил-кесл тутагиши борасида самарали ишлар олиб бо-

ради. Ҳусусан, у асир олинган таглардан бу гурӯх ва унинг аъзолари ҳақида аниқ маълумотлар олади. Сунгра уларга қарши армия кўмагида ишга киришади. Ниҳоят мазхабнинг барча аъзолари үраб олиниб, кўлга туширилади. Мамлакат суди 1840 йилгача тагларни турлича маъмурий жазоларга тортид. Тарихнинг гувоҳлик беришича, уларнинг 500 га яқини осиб ўлдирилади, қолганлари умрбод қамоқ жазосига ўхум қилинади. 56 та хоин таглар озод қилинади. Хулас мазхаб вакилларидан жами 3689 нафари қилмишларига яраша жазоланади.

1848 йилда эса 641 та уюшмаган тагни террористик ҳараратда айблашиб, қатл этишади. 1882 йилда энг машҳур таг ҳалқ олдида осиб ўлдирилади.

Алижон САФАРОВ,
ўз мухбиримиз

Муассисларимиз:

Ўзбекистон
Республикаси
болалар
жамғармаси ва
«Соғлом авлод учун»
Халқаро ҳайрия
жамғармаси

БОШ МУҲАРРИР:
Абдукарим РАХИМБЕРДИ

Газетамиз бош ҳомийси:
Ўзбекистон «Матбуот шарқатиши
уюшмаси» ассоциацияси

МАНЗИЛИМИЗ:

700083, Матбуотчилар
кўчаси, 32-йи.

Телефон: 36-54-80

Даврон БЕК

навбатчилик қилди

Обуна индекси - 64654

Руйхатга олиш № 33

Буюртма Г-089 21597 нусхада чоп

этилди. Офсет усулида босилди.

Формати А-3, ҳажми 2 босма табоқ.

Сўниги
уступнКИРОЛЛАРНИ ҚОЛДИРИБ
ДОҒДА

Буюк Британия кироли Генрих VI таҳтадан ағдарилган ийли тугилган Томас Карн ролла-роса 107 йил умр кўрди. Бу давр ичига Британия таҳтига ўнта қирол келиб кетди.

КЎЗ ОЧИБ ЮМГУНЧА

Тоқиодаги «Саншайн-60» номли бинонинг баландлиги 240 метр. Унга ўрнатилган лифтлар эса бинонинг энг юқори қаватига атиги 24 секунд ичига чиқарилбайди. «Мицуబиси» компанияси томонидан яратилган бу лифтлар минutiга 609 метр тезлиқда ҳаракатланади.

СОАТИНГИЗ НЕЧА БЎЛДИ?

Вашингтондаги «Интернешнл сквер» биносига ўрнатилган соатнинг оғирлиги иккি тонна бўлиб, у мазкур иншоотнинг бешта қаватини забт этган. Компьютер ёрдамида бошқарида диган ўшбу соат дунёнинг турли минтақаларида жойлашган 12 та шаҳардаги вақтни аниқ кўрсатиб беради.

ОГИР ВАЗНЛИ «МАРИЯ»

«АН-225» (Мария) самолёти салқам 156,5 тонна юқ кутаришга қодир. Унинг ўзи эса оз эмас, кўп эмас 508 тонна тош босади.

ДУНЕ БЎЙЛАБ ИККИ ЙИЛ

Автомобил ҳалокати туфайли канадалик Рик Хансеннинг объекти ишламай қолганди. Ох-воҳ қилиб ётиши ўзига эп билмаган Рик 1985 йилнинг 21 марта ногиронлар аравасида дунё бўйлаб саёҳатга отланганди. У иккி йилу иккӣ ой ичига ер шаридаги 34 мамлакатда бўлди, жами 40 милинг километрдан зиёдроқ йўл юрди.

ХА, ЧАКАГИНГ ЁПИЛМАГУР!

Гапдонликда ҳиндистонлик С. Яйрамоннинг олдига тушадигани етти иккимда топилмаса керак. Негаки, у 1989 йил ролла-роса 15 кун (бошқача айтганда 360 соат) мобайнинда тинимсиз жавраш билан машгул бўлган.

КЎЛЛАРИМ РУЛДА, РУЛДА...

Дунё бўйича йилига 50 миллион дона атрофида енгил ва юк автошиналари ишлаб чиқарилар экан. Ваҳоланки, автомобилсозлик саноатига эга бўлган мамлакатлар сони 15 тага етмайди.

БЕГУБОР ОСМОНИМ МЕНИНГ

АҚШнинг Флорида штатидаги Сенг Питерсбург шаҳрида 60 йилларни охириларди 2 йилу 1 ой мобайнинда бир томчи ҳам ёмғир ёки қор ёғмаган. Шу давр ичига ҳатто шаҳар осмонини булут ҳам қопламаган.